

A magyar diskurzus-partikulák interpretációja a mondatfajta és az intonáció tükrében

Gyuris Beáta

Az előadás az *ugye* partikula státuszának és jelentésének vizsgálata ürügyén tekinti át a magyar nyelv mondatfajtái közötti megkülönböztetés hagyományos formai kritériumait, különös tekintettel az intonáció szerepére, a mondatfajták, illetve ezek alosztályainak interpretációs tulajdonságait, és az általuk kifejezett illokúciós aktusok tulajdonságait a nemzetközi szakirodalom alapján (König – Siemund 2007, Brandt – Rosengren – Zimmermann 1992, Grewendorf – Zaefferer 1991, stb.).

Arra a kérdésre kívánunk választ adni, hogy a magyar nyelvtani leírásban rendszerint kérdőszóként vagy kérdő partikulaként osztályozott *ugye* partikula (pl. H. Molnár 1968, Keszler 2000, Varga 2002, Olasz 2002) milyen mechanizmusok révén válhatott napjainkra alkalmassá a kijelentő mondatokban való előfordulásra, és lehet-e a partikula kétféle interpretációját egy egységes alapjelentésből levezetni.

A fenti kérdés megválaszolása során támaszkodunk kontrasztív nyelvészeti vizsgálatokra (a hasonló jelentésű német partikulákkal való összevetésre, vö. Péteri 2002), az *ugye* partikulát tartalmazó mondatok fonetikai elemzésének eredményeire, és megfogalmazunk a diakrón változás leírására vonatkozó, még alaposabb tesztelésre váró, hipotéziseket is.